

2018-01-10

Diarienummer: Å 2017-1510

Finansdepartementet

Remiss: Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48), (Fi2017/03926/OU)

Tillväxtverket arbetar för att stärka företagens konkurrenskraft. Det gör myndigheten genom att skapa bättre förutsättningar för företagande och attraktiva regionala miljöer där företag utvecklas. Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

Tillväxtverket efterlyser vidare beredning och komplettering innan beslut fattas om en lag om statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48).

Tillväxtverkets synpunkter på förslaget

Bakgrund

I en departementsstencil från Finansdepartementet (Ds 2017:48) föreslås en lag om statistik på upphandlingsområdet. I promemorian framförs att det finns ett antal statistiska problem med den statistik som idag finns på upphandlingsområdet. Förslaget innebär i korthet att det ska vara tvingande att registrera annonsdatabaser hos myndigheterna.

Tillväxtverkets bedömning

Statistik på upphandlingsområdet är idag ett oreglerat område. Det finns för närvarande ett antal privaträttsligt drivna annonsdatabaser som mot ersättning tillhandahåller statistik om upphandlingar, bland annat med myndigheter som kund. I och med förslaget (Ds 2017:48) väcks delvis en principiell fråga om vad som ska krävas när offentliga myndigheter intervenerar på en tidigare oreglerad marknad?

Det finns här tre viktiga aspekter att ta hänsyn till vid en bedömning av nämnda förslag:

1. När staten intervenerar på en oreglerad marknad bör det krävas att förslagen är lite mer underbyggda jämfört med fall där det redan finns en lag och effekterna av regleringen är mer kända.
2. Att staten undersöker andra möjligheter till förbättring än lagreglering.
3. Den förväntade nyttan av lagregleringen bör stå i proportion till de förväntade kostnader regleringen ger upphov till.

Tillväxtverkets bedömning och remissvar är strukturerat efter dessa tre aspekter.

Förslaget är inte tillräckligt underbyggt

För att bedöma konsekvenserna av ett förslag behövs en grundlig analys. Tillväxtverket rekommenderar mer underlag och analys för områden som inte tidigare har varit reglerade och där konsekvenserna av reglering är mer okända. Tillväxtverkets bedömning är att konsekvenserna för företagen är otillräckligt utredda i det aktuella förslaget. Den beskrivning som finns av marknaden är skissartad och utan en tillräcklig belysning av marknaden. Innan staten ingriper på marknaden bör en grundligare beskrivning göras av marknaden med dessa aktörer och konsekvenser för dessa av den föreslagna regleringen. Mot bakgrund av detta bör vidare beredning och komplettering av utredningen göras innan föreslagen reglering genomförs.

Alternativen till lagreglering bör övervägas

Alternativen till lagreglering bör alltid övervägas. När staten överväger att intervenera på en tidigare oreglerad marknad och utan starka skyddsskäl (såsom exempelvis för att minimera allvarliga risker för företag, brukare, patienter och konsument) blir det extra viktigt att överväga andra sätt till förbättring. Förslaget till reglering (Ds 2017:48) handlar om ett känt problem: att all form av statistik oftast innehåller olika former av statistiska problem avseende kvaliteten. Genom att det är ett känt problem finns det också riklig erfarenhet av hur liknade problem hanterats på andra områden. Här finns två vanligt förekommande lösningar: 1) använd olika verktyg för styrning och 2) använd kompletterande utredningsmetoder. Staten använder en rad olika verktyg för effektiv styrning och hushållning med offentliga medel, såsom exempelvis instruktioner för myndigheter, regleringsbrev med uppgift om myndighetens uppdrag för det kommande året, krav på olika former av rapportering till regeringen, kontroll av andra myndigheter och myndigheters interna rutiner. Till detta kan läggas andra viktiga faktorer som exempelvis den kompetens som finns inom respektive myndighet i att bedöma och välja vilka förslag som är bäst i olika fall, den kultur som finns kring upphandlingar och hur de går till samt det ledarskap som finns vid myndigheten. Ett sätt att hantera statistikproblem är att jobba mer med andra verktyg för styrning. Ett annat sätt att hantera statistikproblemet är att nyttja andra källor och metoder. Kombiner olika metoder, genomföra pilotstudier eller utvecklingsprojekt med någon statistikproducent – statistiska kvalitetsproblem är ett känt fenomen och det finns andra sätt än reglering för att förbättra underlagen. Alternativen är svagt belysta i utredningen.

Inskränkningar i näringsfriheten

För Tillväxtverket är det av stor vikt att företagens villkor och verklighet beaktas när staten utformar olika förslag. I bedömningen av detta fall (Ds 2017:48) innebär det att den förväntade nyttan av att reglera hur företag ska insamla, producera och lagra statistik om upphandlingsområdet bör stå i proportion till de kostnader regleringen förväntas innebära för företagen. Att förenkla för företagen och minska deras kostnader för regler och myndighetskontakter är ett viktigt uppdrag för Tillväxtverket. Om det inte finns starka skyddsskäl bör staten vara försiktig med att införa nya regler på en oreglerad marknad. Det finns ett värde i att uppmuntra entreprenörer och vara tillåtande till nya marknader. Privata företag som är verksamma med att tillhandahålla statistik om upphandlingar är en relativt ny förekomst. Marknaden är ung och utvecklas. Det kan vara bra att det under allmän lagstiftning, växer fram nya företag med nya lösningar. Under sådana omständigheter bör staten vara försiktig med att ingripa. Det föreliggande förslaget (Ds 2017:48) – med kraven på att annonsdatabaser ska vara mot avgift registrerad hos myndigheter – innebär inskränkningar i näringsfriheten. Staten

bör i detta fall vara försiktig och göra en grundligare beskrivning av marknaden med dessa aktörer och konsekvenser av tilltänkt reglering, innan regler införs.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Lena Carlsson. I handläggningen har deltagit enhetschef Jens Heed, Martin Daniels, Andreas Luiga, Lambros Andréasson och Josefine Lindell, varav sistnämnda har varit föredragande.

Lena Carlsson

Josefine Lindell